

N:o 78.

Af Herr Beckman, A. R., om inskränkning af rättigheten att idka landthandel.

Bland orsaker, hvilka på landsbygden verksamt bidragit till det obestånd, hvaröfver allmänt klagas, torde med allt skäl kunna räknas den så kallade landthandeln. Icke sällan öppnas salubodar på landet af personer, hvilka till sådan verksamhets gagneliga bedrivande sakna äfven de oundgängligaste egenskaper. Följden blifver alltför ofta dessa personers ekonomiska och moraliska ruin, och i fallet draga de andra med sig. De varor, som i dylika handelsbodas tillhandahållas, äro vanligen till minsta delen förnödenhetsvaror, hvilkas tillhandahållande kunde vara af verkligt gagn, utan fastmer hvarjehanda öfverflödsartiklar, egnade att inleda i frestelse de mindre förståndiga, synnerligen den yngre delen af befolkningen. I flerdaldiga församlingar har jag från den förständigare delen af befolkningen hört bitter klagan öfver både föräldra- och husbondeväldets vanmägt mot dessa menigheten påtvingade frestelser.

Företrädesvis utvecklar landthandeln sin moraliskt upplösande karakter vid försäljningen af hvarjehanda sprithaltiga dryckesvaror. Denna försäljning lemnar alltför lätt tillfälle till äfven olofflig utskänkning af spirituosa, ehuru merendels i en tillblandning, som gör denna handel oåtkomlig för lagligt beifrande, men icke mindre förderlig för den enskilde och det allmänna.

Under fullkomligt uppskattande af den stora betydelse näringsfrihetens grundsatser eger för samhället, kan man, ja, måste man erkänna, att ännu högre grundsatser finnas, hvilka äro ovillkorligen berättigade till afseende vid tillämpningen af den förra. Ostridigt är det Statens pligt att vid denna tillämpning framför allt tillse, att den icke utsträcket så långt, att den leder till upplösning af band, hvilkas fasthet och helgd äro för samhället af genomgripande betydelse.

Hvad, i ofvanberörda hänseende må vara för hvarje kommun det gagneligaste synes denna i de flesta fall bäst kunna afgöra. Åtmintone torde dess röst böra i hvarje sådan fråga blifva hörd.

I enlighet härmed vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen vidtager de åtgärder, hvilka på densamma kunna bero, till åstadkommande af en författning, hvarigenom landthandels

bedrifvande i hvarje särskildt fall göres beroende af särskildt efter kommunens hörande meddeladt tillstånd.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1868.

A. F. Beckman.

N:o 79.

Af Herr von Koch, N. S., angående förlagsinteckningar.

I anledning af den i dag väckta motion, angående *förlagsinteckningar*, får jag, som anser saken af stor vikt, men fruktar, att den kan alldeles falla, om många dela den betänklighet, som förtjenar stort afseende, mot att stifta lagar, hvarigenom vissa klasser af näringsidkare erhålla fördelar, derifrån andra uteslutas, anhålla, att nu, innan motionstidens utgång, få väcka förslag derom, att rätt till lemnande af förlagsinteckning må utsträckas äfven till jordbruks- och öfriga i Lagberedningens förslag angående underpant afsedda näringar, samt att detta sistnämnda förslag, vid utarbetande af förslag till Riksdagens beslut, hufvudsakligen lägges till grund, med iakttagande af sådana, sjelfva grunderna icke angående ändringar, dertill anmärkningar mot Rikets Ständers i ämnet aflättna underdåniga framställningar lemna befogad grund.

Stockholm den 27 Januari 1868.

N. S. von Koch.
